І чужому научайтеся,
Свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
„Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 204. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го ЛИСТОПАДА 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 2, 1965 No. 204. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 1 листопада 1965

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПРОТИ ЗБІЛЬШУВАННЯ ЦІН НА АЛЮМІНІЙ, яке заплянували три алюмінійові фірми. Президент зарядив нараду свого кабінету в цій справі на понеділок, 1-го листопада, щоб вирішити, яким способом не допустити до інфляційного збільшування цін. Мають вирішити, щоб з урядових запасів алюмінію, який становить 1.400,000 тонн, продавати алюміній по дотеперішніх цінах. Нові збільшені ціни мають обов'язувати від п'ятниці 5-го листопада. Джансон рішений так енергійно поборювати змагання до збільшування цін, як це робив покійний президент Кеннеді в справі сталі в 1962 році.

ВИЗНАЧНИЙ ПРОВІДНИК ОРГАНІЗАЦІЇ КУ КЛАКС КЛАНУ ДЕНІЕЛ БУРРОС ЗАСТРЕЛИВСЯ в Редінгу, Па., коли виявилося, що він є жидівського походження. Буррос гостро виступав проти негрів і жидів і не признавався до того, що він жид. Журналіст з „Ню Йорк Таймсу" в п'ятницю 29-го жовтня відвідав Бурроса і відбув із ним інтервю, довівши йому, що він є сином жидівських батьків. Буррос грозив, що застрелить журналіста, коли він опублікує про цю таємницю. Він виїхав в суботу до Редінгу, Па., де в неділю прочитав в „Ню Йорк Таймс-і" статтю про своє жидівське походження і після того в присутності трьох членів Ку Клукс Клану застрелився.

ВЖЕ ПОЯВИЛИСЯ НОВІ 25-ЦЕНТОВІ МОНЕТИ БЕЗ СРІБЛА, ТАК ЗВАНІ КВОДРИ. Про це повідомив президент Джансон 30-го жовтня. Сталося це на один місяць скорше, як давніше плянували. Це є перша зміна в монетах ЗДА від 1792-го року. Нові дайми (десятицентівки) і такі самі півдолярівки появляться пізніше. Нові кводри мають 75 відсотків міді і 25 відсотків ніклю. Це є такий самий металевий стоп, який є в дотеперішніх ніклях. Вони мають такий самий вигляд, як дотеперішні, і таку саму вагу. Карбують нові монети без срібла тому, що цього металу треба для промислових цілей, а продукція срібла в світі зменшилася.

МОЛОДША ДОНЬКА ПРЕЗИДЕНТА ЛУСІ ПРОСИТЬ БАТЬКІВ ПРО ДОЗВІЛ НА ЗАРУЧИНИ з 22-річним Патриком Дж. Нуджентом, який закінчив коледж. Лусі має 18 років. Вона пізнала Нуджента в червні цього року. Він є католиком, і Лусі на свої 18-ті народини 2-го липня цього року стала католичкою. Президент і пані Джансон знають вже Нуджента, бо він бував в Білому Домі. Лусі повідомила вже Президента про свої пляни і тепер вона просить батька про дозвіл на офіційні заручини. Її приятелі повідомляють, що пані Джансон погодилась на одруження своєї молодшої доні з Нуджентом. На фармі при кінці тижня була присутня і старша донька Президента, 21-річна Линда.

СПІЛКА ОРТОДОКСІЙНИХ ЖИДІВСЬКИХ ГРОМАД В ЗДА І КАНАДІ ПРОТИ МІШАНИХ ПОДРУЖ. Ця спілка найменувала окрему комісію, яка має вияснити, чому жидівські студенти в університетських гуртожитках масово одружуються з не-жидівськими особами. Голова спілки рабін Мозес І. Фаєрштайн заявив, що якщо ця тенденція не припиниться, то вона спричинить невіджалувану втрату для жидівської громади. У Вашингтоні, Д.К., живуть 100,000 жидів і 17.9 відсотка їхніх дітей одружилися поза паствою Юдаїзму. В Індіяні та Айові мішаних подруж між молодими жидами є аж 40 відсотків. Плянується доповіді між жидівськими студентами в окремих коледжах і університетах.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ ТРАЛЬЩИК ШПИГУЄ АМЕРИКАНСЬКУ морсько-летунську базу на Ґуамі на Тихому океані. Совєтський корабель, вивінуваний в радарні й інші антени, телескопи й камери, прибув в найближчу околицю тієї американської бази й заякорився акуратно за три милі від порту Апра, що є базою для американських атомово-підводних човнів. З Ґуами відлітають теж літаки для бомбардування комуністичних становищ у В'єтнамі: здогадуються, що большевики саме з отого корабля за кожним разом перестерігають в'єтнамських комуністів.

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР КОСИГІН ПЕРЕВІВ довгі розмови з французьким міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем в неназваній ближче кавказькій місцевості недалеко Чорного моря. Офіційний комунікат нічого не зраджує про хід і зміст тих розмов. Французький міністер прибув до СССР на 6 днів. Водночас перший секретар компартії СССР Леонід Брежнєв конферував засекречено в якійсь місцевості на Білорусі з польським ватажком Владиславом Ґомулкою.

НА РАДІ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ НЕ ОСЯГНЕНО однозгідности на трьох засіданнях в минулому тижні в справі спору між Пакістаном і Індією. Індія ті засідання збойкотувала, щоб не допустити до заторкування політичної сторінки спору: справи Кашміру. Індійський прем'єр Ляль Багадур Шастрі буцім-то схиляється до того, щоб передати цю справу „безсторонньому трибуналові", — офіційно Пакістан ані ОН про це нічого не знають.

В ІНДОНЕЗІЇ ІДЕ ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА на острові Джава. Комуністичні ворохобники буцім-то захопили владу в двох тамошніх повітах і мають перевагу в третьому. За офіційним повідомленням — згинуло в тамошніх боях кількадесять комуністів, здебільша молоді. Армія перебрала в свої руки контролю над індонезійською службою-безпеки та над усім індонезійським пропаґандивним апаратом. Армія відсунула теж від впливу на поліцію і на пропаґанду віце-прем'єра і міністра закордонних справ, комунофіла Субандріо.

ІВАН МАРКОВИЧ ПЕДАНЮК, ЧЛЕН ДЕЛЕҐАЦІЇ УССР В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ, ПОМЕР ТАЄМНИЧОЮ СМЕРТЮ. Його привезли в приватному автомобілі до Ойстер Бей-шпиталю на Лонґ Айленді в Ню Йорку з розбитою головою і швидко після того помер. Офіційно він був записаний, як „голова державної комісії преси в Україні". Він приїхав до Америки заледве кілька днів тому. Большевики не допустили поліції на терен їхнього дому в Бруквіллі на Лонґ Айленді і подали тільки, що Педанюк ніби при закручуванні жиннарівки — впав, злетів із сходів та розбив собі голову.

ФРАНЦІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ЗАПЛАТИТИ до каси ОН будь-що з своїх довгів, що наросли з незаплачених внесків на минулі мирові місії ОН та відмовляється платити на рахунок тих боргів будь-що „добровільно". Вона жадає переведення реформи бюджету й узагалі фінансових операцій Об'єднаних Націй та пропонує, щоб комісія з 12-ох держав, які найбільше вплачують до каси ОН, перевірили фінансову політику ОН й виготовили нові її норми.

ПОНАД 100 ОСІБ ВЗАЛО УЧАСТЬ У ПЕРШОМУ З'ЇЗДІ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ НА СОЮЗІВЦІ

З'ЇЗД СХВАЛИВ СПІЛЬНУ ДЕКЛЯРАЦІЮ ТА РЕКОМЕНДУВАВ ПІДГОТОВУ КОДЕКСУ ЕТИКИ І ПРАЦІ ДЛЯ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ ТА КОНФЕДЕРАЦІЮ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ

Союзівка, Кергонксон. — Українська національна преса Америки й Канади, що є складовою частиною преси своїх країн та користується всіми законними і професійними привілеями тієї преси й на них базує свою працю, має рівночасно всі українські властивості та в сьогоднішніх обставинах є єдиним періодичним вільним українським друкованим словом, що виявляє ідеї і прагнення та змагання українського народу до національної волі і державної суверенности. Тим самим ця вільна українська преса поза межами батьківщини становить велику силу і цінність, яку можна і треба не тільки зберігати, але й постійно розбудовувати та скріплювати. Ці істини були головною провідною думкою і темою дебат та рішень першого з'їзду українських журналістів Америки й Канади, що відбувся тут, на осінньо - мальовничій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах напередодні роковин Листопадового Зриву в суботу і неділю, 30-го і 31-го жовтня 1965 року та в якому взяло участь 105 зареєстрованих осіб з усіх великих обширів З'єднаних Держав Америки та Канади. Ініціятором з'їзду була Спілка Українських Журналістів Америки в порозумінні із Асоціяцією Українських Журналістів в Торонті. В історії української діяспори це вперше зібрався такий великий гурт працівників преси, щоб спільно обміркувати стан та можливості дальшого розвитку тої великої цінности, що ним є „четвертий стан" для кожного народу, а для поневоленого народу зокрема.

Уже в п'ятницю, 29-го жовтня пополудні, на скриту опалим з дерев жовтим листям дорогу Союзівки почали звертати з головних шляхів автомобілі учасників з'їзду. Приїзд продовжувався зокрема в суботу вранці. Багато з учасників з'їзду побували на цій оселі вперше та не могли намилуватись однаково, як її осінньою красою, так і її вигодами.

Початок з'їзду, вибір Президії

З'їзд започатковано згідно з устійненою програмою, о год. 11-ій перед полуднем. Наради відбувалися у новій, стилево гарно удекорованій мистцем Едвардом Козаком великій залі „Веселки". Відкрив наради коротким вступним словом голова СУЖА, ред. Іван Кедрин - Рудницький, прохаючи раніше о. д-ра Петра Хомина, редактора „Нашої Мети" з Торонта, провести молитву. Порядок нарад прийнято, як був запропонований Управою СУЖА, а до президії були обрані: Іван Кедрин - Рудницький — голова, Михайло Сосновський з Оттави і Наталія Когуська, редакторка „Жіночого Світу" з Вінніпеґу —заступники голови, д-р Роман Криштальський і д-р Степан Росоха, ред. „Вільного Слова" з Торонта — секретарі. Ред. Василь Софронів - Левицький з редакції „Нового Шляху" (Вінніпеґ-Торонто) виголосив доповідь пр українську пресу в ЗДА і Канаді, закінчивши її відповідними тезами, що опісля увійшли в Спільну Деклярацію. Ред. Мстислав Дольницький з „Америки" (Філядельфія), доповідав про українську англомовну пресу і на цьому закінчено першу сесію з'їзду. Обідова перерва була першою більшою нагодою для „приватних" зустрічей та розмов працівників преси.

Дебати

Пополудневу сесії з'їзду започаткував ред. А. Драган зі „Свободи" доповіддю про проблеми вільної української преси і журналістики, з'ясовуючи їх на тлі загальних проблем вільної преси в Америці і Канаді. Доповідь про українську пресу в УССР не відбулась внаслідку занедужання доповідача, редактора Богдана Кравцева. Ввесь час цієї сесії аж до її відрочення на вечеру був присвячений дебатам над заторкненими і незаторкненими в доповідях проблемами. В дебатах взяло участь понад 30 учасників з'їзду, між ними: д-р Степан Галамай („Вісник ООЧСУ", Ню Йорк), ред. Василь Софронів - Левицький, д-р Осип Бойко („Вільне Слово", Торонто), д-р Богдан Стебельський („Гомін України", Торонто), завваги і привітання виголосив о. протоігумен Микола Когут, провінціял ОО. Василіян, д-р Петро Ісаїв, кол. редактор тижневика „Шлях" у Філядельфії, д-р Петро Мірчук, ред. Ростислав Хом'як, мґр Євген Мастикаш, ред. Роман Ільницький („Наш Світ", Ню Йорк), пані Стефанія Бубняк („Жіночий Світ" Вінніпеґ), п. Калинник, ред. Ольга Кузьмович, пані Ольга Соневицька, ред. Василь Верґан („Народна Воля", Скрентон), ред. Василь Солонинка („Гомін України", Торонто), о. ред. Іван Свищук („Нова Зоря", Шикаґо), ред. Іван Варениця („Гомін України", Торонто), ред. Валентин Коваль („Місія України", Ню Йорк), ред. Микола Пасіка („Америка", Філядельфія), д-р Роман Голіят (Ню Йорк), ред. Іван Дурбак, пані Людмила Івченко, д-р Юрій Старосольський (Вашинґтон), ред. Ярослав Шав'як (Вашинґтон), інж. Гудовський (Ню Йорк), д-р Степан Росоха, ред. Володимир Барагура („Веселка", Ню Йорк), д-р Роман Осінчук (Ню Йорк), ред. Василь Качмар (Нюарк), д-р Ярослав Падох та багато інших. В дебатах заторкувано, між іншим, такі справи, як кількість і якість нашої вільної преси, преса в неволі окупанта в Україні, проблеми журналістичного доросту в ЗДА і Канаді, можливості дальшого розвитку нашої преси, відношення преси до актуальних проблем України та української діяспори, взаємовідношення газет та редакторів, участь редакторів в різних ділянках суспільного життя, етичні і християнські засади в журналістичній практиці, відношення преси до громад і громади до преси та багато-багато інших справ і проблем, безпосередньо чи посередньо зв'язаних з пресою та працею українського журналіста.

Товариська зустріч і спільна вечера

Одною з головних цілей з'їзду в плянуванні його ініціяторів було бажання створити нагоду для особистої зустрічі, особистого знайомства та особистої виміни думок між редакторами та працівниками преси. Управа Союзівки з її директорами Данилом Слободяном та, зокрема, Володимиром Квасом на чолі рішально допомогла в цьому влаштувавши насамперед „коктейл" і опісля спільну вечерю для учасників з'їзду. „Коктейл" відбувся у „Веселці", а вечера у відповідно до пори року удекорованій великій гостинниці Союзівки.

Спільну вечерю започаткував знову молитвою о. д-р Петро Хомин, а майстром церемоній був д-р Богдан Стебельський з Торонта. Привітання під час вечері виголосили від Українського Народного Союзу і Союзівки гол. предсідник Йосип Лисогір, д-р Матвій Стахів

(Закінчення на стор. 4-ій)

У РОКОВИНИ ЛИСТОПАДА

1918 — 1-го листопада — 1965

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ ВИСИЛАЄ ДАЛЬШІ ЧАСТИНИ РЕҐУЛЯРНОЇ АРМІЇ В ПІДМОГУ ПАРТИЗАНАМ

Сайґон. — Північний В'єтнам вислав в останньому часі нові частини своєї реґулярної армії в підмогу південно - в'єтнамським комуністичним повстанцям. За підрахунком американських військових фахівців на південно - в'єтнамському фронті воюють тепер сім північно-в'єтнамських полків, озброєних важкою зброєю, кожний по 1.500 вояків. Всі підкріплення людьми Північний В'єтнам висилає на південь через Ляос. Знову ж Совєтський Союз став головним доставцем зброї і всякого виряду для Північного В'єтнаму, при чому вся ця допомога вільно пливе через порт Гайфонґ, що його американське летунство щадить. Тому, що одинокий суходільний залізничний шлях між Північним В'єтнамом і Комуністичним Китаєм раз-у-раз бомбардований і нищений — комуністи найбільше користуються названим морським шляхом. Тому американський сенатор Даніел Брюстер домагався замінувати доступ до того порту й переводити його строгу бльокаду. На південно - в'єтнамському фронті сталася дуже прикра подія: внаслідку недокладних мап і подібности назв в'єтнамських місцевостей американське летунство збомбардувало село Дедук, вбиваючи там 48 осіб і багатьох поранивши. Виявилося, що це село прихильне центральній південно - в'єтнамській владі та вороже комуністам. Американське й південно - в'єтнамське летунство бомбардує інколи ті села, з яких острілюються літаки та які цілком захоплені або густо інфільтровані комуністичними повстанцями. Амбасадор Генрі Кебот Ладж і головний командант генерал Вестморленд висловили своє глибоке співчуття родинам невинних жертв та заявили, що вони переведуть докладне слідство, як могла трапитись така помилка. Водночас американське летунство з наземних баз і літаконосців бомбардувало у Північному В'єтнамі збудовані російськими фахівцями становища протилетунських ракет. Американські літаки бомбардували також становища комуністів в дельті ріки Меконґ. З другого боку комуністичні партизани перевели атаку проти американського амуніційного складу за кілька миль від великої летунської бази в Дананґу. Залога, що береже той склад, вбила 56 комуністів, між якими були й деякі дуже молоді юнаки.

У Ню Йорку відбулась Академія у честь 47-их роковин Листопадового чину

Ню Йорк. — Заходами Комітету Об'єднаних українських організацій Ню Йорку, Відділу УККА, відбулася в минулу неділю 31 жовтня ц.р. Святочна Академія для відзначення 47-их роковин революційного зриву 1 Листопада 1918 року в Західній Україні, попереджена ранішньою Богослужбою за поляглих борців у церкві святого Юра. Академію, яка відбулася в авдиторії Вашінґтон Ірвінґ гай-скулу, розпочато двома гимнами, при чому проф. І. Соневицький відіграв на фортепіяні Американський Гимн, а Український Гимн відспівала ціла заля. Коротким вступним словом відкрив Академію голова Комітету Об'єднаних Організацій д-р Ярослав Гриневич, який згадав недавно померлого д-ра Степана Витвицького, президента УНР в екзилі, що його пам'ять заля вшанувала повстанням. Апель молодечих організацій відібрав голова Нюйоркського Відділу ОбВУА д-р Іван Козак. Адвокат Володимир Стек виголосив коротку промову англійською мовою, а д-р Матвій Стахів — українською. Мужеський хор „Прометей" з Філядельфії під управою І. Задорожного відспівав в першій частині Академії три пісні: „Гей, у лузі" М. Гайворонського, „Що то за грім" Ф. Колесси і „За рідний край" М. Гайворонського, а в другій частині — „Гуляли, гуляли" Н. Нижанківського, „Встає хмара" О. Стеценка і „Марш молоді" Тритяка. При фортепіяні була пані Ольга Бульба. Деклямацію „Велика Ніч" Василя Пачовського виголосив — при фортепіяновому дострої проф. І. Соневицького — Евген Курило. Закінчено Академію відспіванням „Не пора".

Громада в Нюарку відзначила Листопадові Роковини

Ірвінґтон. (В. П.) — Заходом Українського Конґресового Комітету Америки, відділ для Нюарк, Н. Дж. та околиці, в залі Української Централі в Ірвінґтоні, дня 31-го жовтня ц. р. відбулася Святочна Академія з нагоди Листопадового Зриву 1918-го року. Академію почато відіграням американського гимну, що його виконала на роялі п-і Марія Павловська. Пластунка М. Гарматій віддеклямувала „Листопадовий День" Лесі Храпливої. Осип Голинський зголосив до апелю 40 вояків армії: ОбВУА, І Дивізії УНА і УПА, сотникові Богданові Загайкевичеві. Проф. д-р Володимир Калина в своїм слові з'ясував етап наших визвольних змагань в 1918 році, закінчуючи доповідь виявом повної віри в перемогу України над ворогами. Квартет бандуристів (В. Юркевич, І. Івашко М. Біленький) під проводом проф. Р. Левицького виконав ряд пісень з козацьких, стрілецько - січових і упівських часів. Старші юначки під проводом п-і І. Кононів вдатно продеклямували вірш С. Черкасенка „В День Першого Листопада". Учасники могутнім „Ще не вмерла Україна" закінчили Академію, що почалася в заповіджений час. Радісним явищем була велика кількість пластової та сумівської молоді із своїм проводом. В Академії взяло участь понад 300 громадян.

Українці взяли численну участь в маніфестації за підтримку війни проти комуністів у В'єтнамі

Ню Йорк. — В минулу суботу 30 жовтня ц.р відбулася в Ню Йорку велика публічна маніфестація для підтримки американської політики у справі В'єтнаму з підкресленням потреби збройної боротьби в обороні волі В'єтнаму проти комуністичних аґресорів. Цю маніфестацію заініціював нюйоркський полудневий щоденник „Ню Йорк Джорнал Амерікен", а ця ініціятива знайшла негайно такий сильний відгук, що посадник Великого Ню Йорку, Роберт Ваґнер, видав окрему проклямацію, закликаючи мешканців до участи. У маніфестації, яка виявилась походом по 5-ій Евню, взяло участь кількадесять тисяч осіб. За найскромнішим підрахунком „НЙ Таймсу" було їх 25.000, командант маніфестації, міський радний Метью Трой подав число маніфестантів на понад 65.000, а щоденник „Дейлі Нюз" подав число 100.000. Ця маніфестація була одночасно демонстрацією проти тих „пацифістів" та інших свідомих і несвідомих фактичних прислужників комунізму, які переводили демонстрації проти американської участи у війні у В'єтнамі. Між учасниками маніфестації і групами „пацифістичних" глядачів прийшло в кількох місцях до бійок, при чому потурбовано й одного поліціянта. Поважну групу в маніфестаційному поході становила українська група, зорганізована Комітетом об'єднаних українських організацій м. Ню Йорку, яка маршувала за загальним транспарентом „Українці". Різні українські організації, між ними СУМА, Нюйоркський Відділ ОбВУА, й інші виступили з своїми прапорами. Поважну групу становили колишні вояки 1 Української Дивізії УНА. З загально-американських груп відрізнялись групи зорганізованого робітництва, ветеранів, релігійних організацій й інші.

„Чорноморська Січ" перемогла в Бостоні,

Футболісти „Чорноморської Січі" з Нюарку здобули минулої неділі, 31-го жовтня у Бостоні цінну перемогу 3:2 над сильним суперником — дружиною „Тайґерс" з Бостону. Господарі веля до перерви 2:0 і щойно в другій півгрі стрілили січовики троє воріт, авторами яких були Володимир Чижович 2 і Олег Чайка 1. Після цієї виграної „Чорноморська Січ" має на своєму рахунку п'ять перемог у п'яти відбутих зустрічах, які складаються на 10:0 точок і відношення воріт 13:5. Хоч у табелі Американської Футбольної Ліґи стоїть „Чорноморська Січ" на другому місці після „Тризуба" (точки 10:2 і відношення воріт 16:4), українські футболісти з Нюарку є одинокою дружиною Ліґи, яка не має досі втраченої ніодної точки. Третій претендент на перше місце Ліґи, італійська дружина „Рома" програла минулої неділі 1:2 з одинадцяткою Гартфорд СК.

УСК Ню Йорк задержався надальше на першому місці табелі Німецько-Американського Футбольного Союзу, в його найвищій клясі, „Великій Десятці" перемогою у минулонедільних мистецьких змаганнях над дружиною „Дойчунґарн" вислідом 2:0. Впродовж цілої зустрічі, яка відбувалася на бруклинському грищі противника, футболісти УСК мали значну перевагу, яку закріпили лише двома здобутими воротами зі стрілів Дімейна (з подачі В. Шмотолохи) і Шеферса. УСК веде в табелі „Великої Десятки" з точками 11:3 і відношенням воріт 15:4.

ВИКОНАВЦІ ПРОГРАМИ МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА НА З'ЇЗДІ ЖУРНАЛІСТІВ

Леся Лисак
Іван Керницький →
← Микола Понеділок

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Пригадка 1 Листопада

Від 1-го листопада 1918 року минуло 47 років. Це вже майже два нові покоління, які про Листопадовий зрив знають тільки з історії, академій, оповідань. Творців тієї революційної події, її очевидців та сучасників можна вже дійсно рахувати на пальцях. А втім, кожного року ту подію відзначають всі українці у вільному світі спонтанно, так само, як роковини проголошення 4-го Універсалу чи роковини Тараса Шевченка. Про подію, що сталася 1-го листопада 1918 року в Галичині, не знають покоління, які народилися й виховалися під совєтським режимом. Як не знають вони й про всі події, постаті і справи, які не підходять під знаменник російської великодержавної політики та актуальної большевицької пропаґанди. Це не значить, що тих подій і осіб не було чи вони втратили своє дійсне значення: їх тільки присипано порохом московсько-большевицької тактики промовчування та фальшування, але цей порох розвіється, як розлетиться й створена на насильстві та зберігана насильством, фальшами і брехнею совєтська імперія.

Історичне значення акту 1-го Листопада 1918 р. ні трохи не послаблює большевицька тактика промовчування. Захоплення 47 років тому синами Галицької Землі революційним способом влади у городі князя Льва й проголошення ними суверенної Західньо - Української Народної Республіки було актом державного самовизначення західньої вітки українського народу, яка зараз же після того, законом Української Національної Ради з 4 січня 1919 року у Станиславові та актом злуки з 22 січня 1919 року в Києві, засвідчила свою нероздільну єдність з усім українським народом та його державою. Акт 1-го Листопада був теж підготовлюваний і проголошений під гаслом України — єдиної України, батьківщини всіх її синів і доньок від Сяну й Попраду по Кавказ.

Не існує сьогодні ані державної Західньої Области, ані цілої Української Народної Республіки. Але існує український нарід. Увесь він, над Дніпром і Дністром, по обох сторонах Карпат знову під ворожим московсько-большевицьким режимом, який скриває себе за параваном нібито суверенної, соціялістичної, радянської держави — УРСР, що насправді є фікцією, придуманою для обману світу і самих українців. Нинішній режим в Україні, що є знаряддям російської політики, самим своїм існуванням потверджує правду, що тільки у власній, у рідній, справді суверенній і ні від кого незалежній державі народ може осягнути волю, а в тій волі змагатися з іншими вільними народами у шляхетних перегонах над творенням непроминаючих культурних вартостей та підвищуванням життьового стандарту своїх громадян. Ця правда особливо ясна всім мешканцям вільних країн, зокрема Америки. Всі ті українці й українки, які прибули сюди в різні часи — ще за австрійського, польського чи російсько-большевицького панування в Україні — кожної хвилини і на кожному кроці відчувають, якою благодаттю є державна воля, що нею втішаються американці. На тлі цієї американської, канадійської чи будь-котрої західньої дійсности ще болючіше відчувається брак волі в Україні і внаслідку — нищення української культури большевицькими володарями, експлуатація українських економічних ресурсів та павперивання українського народу. Без рідної держави — не може бути повної волі ані всебічного розвитку.

Перший Листопад 1918 року є саме пригадкою цієї великої правди. Не вдалося галичанам вибороти волю проти Польщі, не вдалося всім українцям вибороти волю проти Росії. Але це була тільки програна історична битва. Війна не закінчена — поки існує український нарід, поки існують українці, які плекають визвольну традицію і щорічно пригадують її науки для сучасних і майбутніх поколінь.

ВГОРУ СЕРЦЯ!

АРХИПАСТИРСЬКИЙ ЗАКЛИК АРХИЄПИСКОПА КИР АМВРОЗІЯ СЕНИШИНА, ЧСВВ, МИТРОПОЛИТА УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ У ЗДА В ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ 1965

Місяць листопад у житті українського народу є місяцем радости і смутку. Дня 1 листопада 1918 р. в Галицькій Україні зійшло сонце свободи. Раннім ранком на львівській ратуші замаяв блакитно - жовтий прапор, а по вулицях Львова маршувало українське військо. Те саме ділялося у всіх містах і селах Галичини. Всі відчували правду, що в „своїй хаті, своя сила і правда і воля''. Святоюрські дзвони звіщали всім, що народилася довгождана воля і для західньої вітки українського народу.

Та не тривала вона довго. В короткому часі „радість із смутком обнялась . . .''. Після днів радости прийшли роки горя, терпінь і неволі. Ще живуть свідки переходу Української Галицької Армії за Збруч, живуть учасники „чотирикутника смерти''. Не всилі забути розшматування загарбниками українських земель. Незагоїлись рани із знущань по тюрмах та під час відомої пацифікації в 1930-му році.

Ще гірша доля стрінула наш нарід на Східніх Землях України після того, як „встоятись не було сили''. Там прийшло цілковите закріпощення нашого народу, який позбавлено Божих і людських прав. Там знищено Українську Церкву і її Духовний Провід; зліквідовано провідну верству, викликано штучний голод 1933 року, виарештовано українських патріотів, а свідому українську молодь виселено поза межі України, на каторжні роботи.

Такий стан на українських землях триває до нинішнього дня. Та наші вороги не вдоволилися дотеперішніми нищівними досягненнями на окупованих ними українських землях. В останні часи вони почали перекидати своїх наймитів і у вільний світ, щоб і тут розпочати руїнницьку роботу, розсварюючи українську еміґрацію, підкопуючи довір'я до церковного і національного проводу, пам'ятаючи слова: „поражу пастиря, і вівці розбіжаться''. Цієї засади придержувалися комуністи також на українських окупованих ними землях, тому, де тільки станула їх стопа, там зразу ліквідували Українську Церкву. Та здоровий корінь української субстанції — глибоко віруючий нарід не заломився там, і не дасть себе тут підмовити й звести на манівці. Він високо несе релігійно - національний прапор.

Відзначаючи тут роковини 22 січня, влаштовуючи Тиждень Поневолених Націй чи відмовляючи молитви в американському Конґресі і Сенаті, пригадуємо вільнолюбному американському народові і його державним мужам, що є ще народи, а між ними й український нарід, які живуть в неволі імперіялістичного режиму, а водночас з тим піддержуємо ті народи в надії на їх визволення.

День 1-го листопада пригадує нам також постать великого церковного і народного Мужа, Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, який завершив своє праведне життя 1 листопада 1944 року. Він завжди перестерігав свій нарід перед вовками, що в овечій шкірі закрадалися у нашу громаду та чинили в ній спустошення.

Він і тепер кличе до нас з-поза гробу та остерігає перед підступністю комуністів, які подібно, як і колись на рідних землях, неначе отой хитрий диявол у пустині, намагаються спокусити наших людей, вказуючи їм на багатство української культури, на нові досягнення в Україні, а мелодійними звуками українських пісень пригадують чарівну Україну. Та ми не дурім себе. Комунізм не змінився. Він змінив тільки методи підступу.

Тож, відзначаючи світлі роковини Листопадового Чину чи згадуючи у наших молитвах українських героїв, які склали своє життя за краще завтра свого народу, не забуваймо, що боротьба за визволення з-під безбожного комуністичного ярма триває далі і ми всі, не зважаючи на політичні розходження, повинні стати спільним фронтом проти нашого релігійного і національного ворога. В єдності сила народу. Наша єдність тут — дасть моральну силу українському народові нести важке ярмо поневолення та захоту до дальшої боротьби з ворогом, яка остаточно мусить закінчитися перемогою Української Церкви й українського народу.

Наше єднання тут має проявлятись не тільки на словах, але й добрими вчинками. Не забуваймо, що багато наших братів і сестер, викинених з-під рідних стріх, ще далі тиняються по краях Західньої Европи, шукаючи для себе пристановища та забезпечення своєї старости. Вони здані на ласку нових господарів, які не завжди споглядають на них ласкавим оком. Це жертви останньої світової війни та нашої національної катастрофи.

Листопадові роковини дають нам нагоду не тільки пригадувати собі цей історичний день, що скинув був довговікові кайдани з українського народу галицької вітки, але й просити Бога за кращу його долю, за визволення з кайдан - неволі, за те, щоб знову ясне сонце свободи зійшло над нашою Україною. Листопадові роковини кажуть нам також молитися за душі поляглих у нерівному бою — героїв нашого народу, та на їх героїзмі сталити волю до дальшої боротьби.

Тому розпоряджуємо, щоб з приводу Листопадових святкувань при кінці церковних Богослужб відмовити спільно три рази „Отче наш'' і три рази „Богородице Діво'' — в намірені українського народу та відслужити Панахиду за Слугу Божого Митрополита Андрея, замучених владик Ісповідників, священиків і всіх мучеників та героїв, що склали своє життя на жертівнику Батьківщини.

Закінчуючи цей Архипастирський заклик словами молитви - пісні „Боже, Великий, Єдиний, нам Україну храни'', молю Бога, щоб благодать Господа Нашого Ісуса Христа була з усіма вами. Амінь.

Іван Порятко

НЕ ЗАБУВАЙМО ЇХ!

1-го листопада минає сорок сім років з того дня, як блакитно-жовті прапори на вежах Львова сповістили світові, що українці Галицької волости виявили свою рішучу волю жити самостійним життям у своїй незалежній державі.

В сорок сьомі роковини історичних подій у Галичині, Буковині й Закарпатті відзначаємо ті великі дні, коли всі наші землі від Сяну по Дін воскресали до суверенного життя, коли завершилася Соборність України, проголошена в Києві 22 січня 1919 р.

Річниця Листопада пригадує нам, творцям і учасникам цих славних подій, дні великого запалу й ідейного напруження; молодших же й молодих зв'язує з традицією нашої визвольної боротьби за найвищий для нас усіх ідеал від давніх століть до сьогодні.

Чин 1 Листопада 1918 року зостанеться навіки пам'ятною подією в українській історії. Хоч це була подія чисто галицька, реґіонального характеру, стала вона чином всеукраїнського значення уже хоч би тому, що була вирішальною подією в житті области, яка понад пів тисячі літ тому була захистом української державности, а протягом півстоліття перед світовою війною відіграла визначну ролю в історії українського народу як його духовий, культурно-політичний П'ємонт.

Листопад 1918 року — це, безперечно, той граничний стовп, що відділяє піднevільне минуле Галичини від визвольної доби відновлення давно втраченої державности. Також це знаменна дата в історії всієї Західньої України, бож тоді і Зелена Буковина, і довгогноблене мадярами Срібне Закарпаття виявили волю жити власним самостійним життям, прилучившися до братів - галичан і взявши участь в їхній Національній Раді.

Сміливо можна твердити, що без 1-го листопада 1918 р. не було б і 22 січня 1919 р. в українській столиці, золотоверхім Києві, де представники всіх земель України, зібравшись на Трудовий Конґрес, проголосили об'єднання в одну Самостійну і Соборну Українську Державу. І в цьому саме лежить невмируще всеукраїнське значення 1-го Листопада.

Віддаль часу чимраз більше ділить нас від Листопадового Чину, який до основ змінив нас, залишивши нам ясний дороговказ, але ми не раз забуваємо, що основою його була жертва крови і життя кращих синів народу.

Визвольна збройна боротьба залишила нам багато воєнних інвалідів, удів, сиріт і немічних колишніх вояків. Також із другої світової війни зосталися тисячі українських воєнних інвалідів (УПА, 1 УД УНА і ін.). Вони розпорошені по всіх континентах світу і останками сил борються за своє фізичне існування, не маючи змоги нормально працювати на свій чи своєї родини прожиток з причини втрати здоров'я або каліцтва.

Українські вояки чесно виконували свій найвищий обов'язок. Багато тисяч полягло їх на побойовищах у нерівному бою, поклало свої молоді голови за свободу, незалежність України, борючись у різних наших військових формаціях — УСС, Армії УНР, УГА, в Карпатській Січі, в 1 УД УНА, в УПА.

Крути, Київ, Маківка, Лисоня, Львів, Зимові Походи, Чортків, Базар, Винниця, пізніше Броди й безліч місцевостей з рухомої повстанської війни зрошувались кров'ю і застелювались тілами борців за волю.

Під сучасну пору в евіденції Суспільної Служби Комбатантів є ще понад 400 кол. українських військовиків, якими зобов'язана піклуватися українська суспільність. Лише в Німеччині й Австрії 70 українських воєнних інвалідів одержують ренти від урядів, мінімальну допомогу від соціяльних установ. В інших краях і тої мінімальної допомоги вони не одержують. З тої допомоги не можна заспокоїти навіть найконечніших життьових потреб. Тож допомога українського громадянства своїм інвалідам не тільки потрібна, але й конечна, бо їх важку долю злагіднити можемо тільки ми самі.

Для координації допомоги, в порозумінні УККА та ЗУАДК, від 1953 року діє Суспільна Служба Комбатантів, в склад якої входять наші комбатантські організації: ОбВУА, Братство УСС, Б-во 1 УД УНА та Об'єднання кол. Вояків УПА. Від того часу з фондів, призбираних серед української спільноти в ЗДА, уділено допомоги понад 100 тис. долярів.

З дотеперішніх листопадо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЛИСТОПАД У ЛЬВОВІ

Листопад, мов спомин
про весну чудову:
багровіє листя,
наче цвіт, цвіте

і радіє серце, оживає знову,
оживає в серці щастя молоде.

Опадало листя із дерев
крислатих,
відходили хлопці
в бойовім каре . . .
— Не сумуй за сином,
не журися, мати;
вернеться у славі
або славно вмре.

Багровіло місто, мов цвіло
в ту осінь,
мов в той час зустріло
радісну весну . . .
І стрілецька пісня
ще звучить і досі,
ще і досі чути бойову ясу.

Так іти б і зараз.
І хай вітер стеле
малинові мрії по цілім краю,
і ховати ніжно
в пазусі шинелі
свій запал нестримний
і любов свою.

Старовинне місто
знов цвіте багрово,
червінню палає гнів наш
і любов.
Листопад, мов спомин
про весну чудову,
яка прийде знову,
буде наша знов.

ОСТАП ТАРНАВСЬКИЙ

Д-р Михайло Данилюк

КОНСПЕКТ НА ЗАВТРА

(V)

КЕРІВНИКАМ І ПОЛІТИКАМ — В АЛЬБОМ

Складаючи візиту цьому секторові, не маємо на увазі закидів, навмисних нарікань та підміновування авторитетів. У нас, здається, цих закидів завжди було так багато, що мимоволі почала формуватись опінія неґації. Стати керівником установи, організації, громади — чи не значить стягнути громи на свою голову? Або зайнятись політичними справами взагалі, а якогось політичного руху зокрема — чи не значить часто піти в „підпілля'' від свого оточення?

Критика — річ зрозуміла і потрібна, але неґація з манією критики — це вже блукання, що іноді породжує патологічні явища в житті організованої громади. Критика це ніби дзеркало, в яке варто частенько заглянути всім відповідальним за роботу, але яке варто також повернути в сторону авторів критики. Немає сумніву, що наші керівники та політики, крім багатьох корисних діл, робили й помилки. Це нормально в стадії виростання та формування, і на таке явище американці мають добрий вислів „ґровінґ пейнс'' — болі росту.

Також не доводиться сумніватися, що кожний у провідних ланках старався робити все як умів краще. Питання, одначе, лишається — чи кожний умів . . . Якраз це приводить до роздумування над „нормальною'' в нас критикою, в якій підтягається під одне мірило всякий кадр: той, що вміє — і припадковий; той, що думає — і той, що „філософує'', як з воза годинника зробити; вишколений із знанням — і зарозумілий із поверховістю; природньо здібний і покликаний — і той упертий, що має міцні лікті.

Один критерій, а результат став одною з причин утечі багатьох кадрів із провідних ланок нашого життя. Хто знає — якби відділити чародійною паличкою неґацію із манією від здорової критики, а саму критику із пристойністю застосувати лише до природніх, а не припадкових кадрів — то чи не було б можливости намовити наші провідні ланки на те, щоб апробувати у нашому житті критичні дискусії як нормальний діялог в демократичному суспільстві.

У кожному народі до провідних кадрів добирається різний елемент, який можна по-різному клясифікувати: з точки зору походження, фаху, освіти, політичного вишколу, інтеліґенції, економічного положення, моральних вартостей і т. д. В бігові змагань за провідні місця, в самій роботі та при заложеннях демократичного „вокс популі'' відбувається повільна, але постійна селекція кращого кадру, і саме життя усуває припадковий елемент. Ця селекція йде навіть так д а л е к о, що чимало цінних осіб різних кляс, фахів і освіти не включаються у керівний кадр суспільного і політичного життя, якщо вони своєю вдачею, покликанням чи персональною особливістю до такої ролі не підходять.

В еміґраційних умовинах така селекція далеко повільніша й важча. Вимушені прикмети здеклясованого суспільства, іноді політична безперспективність, впливи оточення включно з денаціоналізацією, важча боротьба за існування, брак духової опори, яку дає держава, і інші причини залишають поле керівництва організованим життям доволі відкритим для багатьох охочих, але не завжди природньо покликаних і потрібних. Українська еміґрація в цьому відношенні не становить ніякого вийнятку.

За стан іноді неселекційного керівництва можна винуватити широке громадянство в двох пунктах: манія критики, яка поширилась на всякий провідний кадр без різниці вартостей і яка частенько доходить до такого ступеня неґації, що залюбки махають рукою на всяку згадку про громадський, а особливо політичний кадр; друге — це те, що громадянство не висуває вгору кращого елементу. Одна і друга, одначе, причина — це шукання вибачення для існуючого стану. Громадянство не може „революцією'' струсити накопичення ніґілізму, що, до речі, зародилося й поширилося із воюючих кадрів, які „дають приклад''. Як також сама інертна громада не почне висувати новий елемент без прикладу і почину керівних кадрів. Проблема, отже, знову звужується до питання: з якого кінця починає пахнути риба?

Реставрація авторитету установ, політичних рухів і їхніх провідних ланок — це не тільки цікава, але й необхідна тема до надуми під тихі зимові вечорі. Без такої реставрації неможливо придбати нових кадрів, потрібних для продовжування і поширення роботи. Добрий почин здорового керівного активу, направлений пульс центрів, високе почуття відповідальности, енерґія реалізації і саме життя протрусить існуючі кадри і покличе нові. Бо організації, установи, політичні центри — це не „лавочки'' кількох, це не зужита енерґія, призначена на вимирання до „останнього могіканина'', а це громадська вартість, частина національного добра, яка потрібна тепер і буде потрібна завтра для недержавної і майбутньої державної України.

Попри дискусії про абстрактні цінності варто комусь почати про цілком реальну і життьову справу: кадри і їх духові та фізичні надбання. Таких початків по всій широкій лінії духового фронту чимало, і їх можна вичисляти від найвищої гори до найглибших низів малих громад, від політичного центру, який є добрим, але який був би кращим і вершеним, якби в ньому централізувалися всі — аж до найменшого народного дому в якомусь кінці світу, який також є добрим, але був би ще кращим, коли б був соборним. Це — справа почину керівних ланок, відважних і думаючих кадрів. Не для неґації зробленого, а для розбудови існуючого, із біноклем на завтра.

Завтра належить нації, а в тому числі й організованій громаді у діяспорі. Одне і друге поняття — зрізничкована єдність. Почини зрізничкованости, потрібної для повного діяпазону життя, а також почини єдности, потрібної для цілости життя, творяться кадрами провідних ланок. Куди більше потягнемо? Балянс — це відповідь здорових націй, що вижили. І в нас, попри різниці всяких якостей — є ідеї, які нас єднають. Знайти їх не важко, але чому важко про них говорити? Ану ж, на злість припадковості в житті і кадрах — таки договоримось?

Реставрація авторитетів політичних рухів, установ, організацій далека від ідеї боротьби за домінацію з в'язкою динаміту в руках. Ми тепер не маємо „найкращої'' партії чи організації, і, дай Боже, щоб ніколи не було. Нам їх потрібно в постійному шуканні вдосконалення себе як частини народу і цілости, якій вони служать. Здорова конкуренція, навіть ціною бути на возі чи під возом — це стимулянт в шуканні. Цікаво — хто його почне?

В еміґраційній громаді маємо дуже широкий кадр високоякісних людей, нові кадри наростають, а ось керівні ланки мало поповнюються. Де шукати відповіді? В отовчених денаціоналізаціях, при чому залюбки наводять „американізацію'', забуваючи, що відбуваються такі ж процеси „канадизації'', „францу́ження'' чи „онімечення'', що такі процеси питомі всяким народам і, поставивши осиковий клин на процесах відсіяння — треба шукати широкої опори в збережених рядах? Чи шукати відповіді в меляхолії, що силою своєї психічної структури не дає вирватися з інерції? В широкому громадянстві, що „приспане'' добром? В малій „жертвенности'', в абстрактному „браку зацікавлення''? Чи може просто — у майбутніх духових „палатних переворотах'' на вершках нашого життя?

(Кінець)

Ю. К.

ВИХОВАННЯ — ЙОГО ПОТРЕБА Й ОСНОВА

(3)

Американські школи від найнижчих до найвищих не ставлять релігії в основу виховання, тому нічого дивного, що сьогодні ми є свідками великого занепаду моралі в Америці у кожній ділянці життя; що злочинність стала тут звичайним явищем. Великий державний муж Америки, Джан Фостер Даллес, який помер кілька років тому, так казав про значення релігії в житті народу: „Ні політична, ні мілітарна сила Америки нічого не вдіє безбожному комунізмові, якщо основами американського народу не буде правдиве християнство . . . В боротьбі з комунізмом треба класти натиск на релігійне переконання, на християнську віру. Питання свободи народів буде розв'язане тоді, коли люди почнуть уважати себе Божими дітьми. Перевагу зброї у цім світовім розрахунку матиме другорядне, додаткове значення''.

А губернатор стейту Мишиґен, Джордж Ромні, в інтерв'ю з пресою 25-го червня 1965 р. сказав такі слова: „Найбільша загроза для Америки не комунізм чи міжконтинентальні ракети, але занепад релігійних переконань, морального характеру та родинного життя''.

Релігія — це фундамент виховання, бо вона є основою щастя особистого, родинного та суспільного. Як без відповідного фундаменту не встоїться жадна будівля, так без релігії нема ані щастя, ані спокою в серці людини, в родині, в народі. Релігія вчить респектувати закон, вчить шанувати владу, шанувати й любити батьків. Вона вчить пошани й послуху супроти влади духовної і цивільної. Вона вчить правдивої любови до ближнього, вона вчить жертви й посвяти для рідного краю й народу.

III. ВИСНОВКИ

Після цих кількох слів про конечність виховання та його основу мусимо із сказаного поробити деякі висновки.

1-ий висновок. З вихованням ніхто не родиться, людину треба вчити, і це праця довгих літ. Виховання — справа превеликої ваги для кожної людини. Славний британський педагог 18-го століття Йосиф Аддісон писав: „Виховання — це приятель, що його жадне нещастя не може від нас відлучити, жаден злочин не може його знищити, жаден ворог не всилі його відібрати . . Воно приятель вдома, доручення поза домом, в самоті потіха, в товаристві окраса. Виховання проганяє блуди, провадить чесноту . . . І чим є людина без виховання? Світлий невільник, розумний дикун''.

2-ий висновок. Вартість школи полягає не тільки у знанні - науці, що його вона дає, але головно у вихованні волі, серця і душі людини, бо наука робить людину вченою, а виховання робить її шляхетною і культурною. Тому школа має виховувати і розум і волю дитини. Школа має не тільки вчити, але й ушляхетнювати серце й душу дитини. Має приготовляти дитину до життя.

3-ій висновок. Фундамент виховання та його найважливіший і незаступний середник це християнська релігія. І тут ми маємо відповідь, чому в Америці різні Церкви, а передусім Католицька Церква, розбудували таку велику сітку шкіл від найнижчих до найвищих. Це та сама причина, чому й наша Українська Католицька Церква в Америці розбудову своїх парохіяльних шкіл поставила на першому пляні. З тієї самої рації і наша парохія св. Юрія в Ню Йорку збудувала велетенську, двомільйонову школу, щоб нашим дітям дати найкраще виховання.

Важлива елементарна школа, але багато важливіший гайскул, бо це час дозрівання і формування характеру. Тому, маючи на увазі добре виховання та превелике значення релігійного виховання, ми хочемо створити український гайскул для всіх дітей метрополії Ню Йорку. В тій цілі ми відновляємо збіркову кампанію на будову нашого гайскулу та сплату боргу нашої школи. Багато - багато наших парохіян ще перед вакаціями сплатили чи задеклярували свої меморіяли та щедрі жертви на наш гайскул. Про стан збіркової кампанії ми даємо звіт в осібному комунікаті.

Сьогодні ми хотіли в особливий спосіб звернути увагу на конечність доброго виховання. Тільки молодь з добрим вихованням має відкриту дорогу в життя. Тільки той нарід може сміливо глядіти у своє майбутнє, який добре виховання своєї молоді ставить на першому місці. Хто це розуміє, той зрозуміє потребу, конечність та необхідність нашого гайскулу в Ню Йорку; той зрозуміє, що жадна жертва не є завеликою, щоб нашій молоді дати добре виховання; той радо й жертвенно зложить свій меморіял на наш український гайскул.

Для кожного з нас ясно, що в нашій школі наше майбутнє. І те майбутнє залежить від нас, залежить від розуміння доброго виховання, залежить від нашої жертви на добре виховання дітей, на створення нашого гайскулу. Тому ми віримо, що ніхто з українців до проблеми виховання наших дітей не може бути байдужий: що кожний з нас до цієї важливої справи покаже повне зрозуміння, кожний уважатиме за свій обов'язок і честь зложити на український гайскул в Ню Йорку таку жертву, яку подиктує йому його любов до наших дітей, любов до нашої Церкви і нашого народу.

(Кінець)

Дітройт, Мишиґен

ВІДЗНАЧЕННЯ 40-ЛІТТЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ ПРАЦІ Д-р СОФІЇ ПАРФАНОВИЧ

56 Відділ Союзу Українок Америки взявся за влаштування Урочистого Вечора, присвяченого 40-літній літературній, громадській та лікарській праці відомої письменниці, лавреатки нагороди СФУЖО, активної громадської діячки й лікаря д-р Софії Парфанович.

До співучасти у влаштуванні Вечора стали: Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Відділ Мишиґен, Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Відділ у Дітройті та „Самопоміч".

Вечір відбувся 3-го жовтня в залі Українсько-Американського Осередку.

Дбайливо й естетично прибрана заля була виповнена. Радна міста Дітройту славна Маруся Бек з'вилася між першими. Керували Вечором члени 56 Відділу СУА Вечір з кожною хвилиною набирав піднесеннішого настрою і перетворився в справжнє свято пошани української письменниці.

Скромно, але з жіночою грацією й тонкою одуховленністю голова Відділу Леся Воробкевич відкрила Вечір: „Ми горді, що д-р Софія Парфанович є членом Союзу Українок та проживає в Дітройті" — зазначила вона. І тоді маленька Надя Савка принесла золотис- пані Ковальська. Виголо- СУА і склала перед ювіляткою.

Керувала веденням програми імпрезова референтка пані Ковальська. Виголошено три доповіді:

„Сильветка письменниці: життя і творчість" — доповідачка Люба Маринюк. Вона наголосила три життєві шляхи, якими йшла ювілятка — лікар, громадський діяч і письменниця.

„Громадсько суспільна діяльність д-р С. Парфанович" доповідала Стефанія Дуб. Д-р С. Парфанович — це визначна громадянка знання лікаря поставила на службу своєму народові. Написала цілий ряд статтей суспільно-громадського значення. Написала велику працю „Гігієна жінки" та інші твори медичного характеру. Вісім довгих літ вона разом з мужем вела протиалькогольну боротьбу в Галичині.

„Софія Парфанович — лікар" — виголосив д-р Володимир Прокопович.

Після доповідей читала уривки з її творів сама письменниця, артистка Бр. Кривуцька і Дарія Бойчук.

Від Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Відділ Мішиґен, склав привітання голова д-р Павло Джуль та прочитав привіт від головної Управи Лікарського Товариства. Лікарське Товариство подарувало їй друкарську машинку.

Від Окружної Ради СУА вітала голова Анастасія Вокер. Інженер Роман Воробкевич — голова Товариства „Самопоміч" нагородив Ювілятку „Грамотою" за віддану працю в Товаристві „Самопоміч". Від Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Відділ у Дітройті, вітав голова д-р Іван Янчишин.

Надзвичайно красномовно й тепло вітала письменницю Маруся Бек — радна міста Дітройту, яка врочисто вручила їй символічний ключ до міста Дітройту. Промовляв о. мит. Биковець, відзначуючи глибину людських почуттів письменниці та її щиру віру в Бога.

Вшанували ювілятку своєю присутністю представники багатьох громадських організацій, як також голова Конґресового Комітету Мих. Бажанський. Господарі Вечора спровадили на цей ювілей найближчу родину ювілятки: з Ню Йорку родину Парфановичів і Вовчуків (син), з з Канади родину Падучак (кузени) та родину Цєплих (сестра).

Лунали прекрасні, щирі, повні любови й пошани слова до ювілятки. Вона в той вечір жила своїм життям від маленької дівчинки, через переможний похід у життя, аж до зламання її фізичного здоров'я невблаганними хворобами. Яскравими картинами ставали перед нею пройдені шляхи, оживали батьки , Щирий вірний друг — найдорожчий муж і в авреолі надхнення понад всім стояла її велика безперервна праця. „Я створена для праці, для боротьби, змагань і творчости. Такою мене створили предки і мій народ. Інакшою я бути не вміла". — заявила вона, дякуючи господарям Свята.

В залі на довгому столі лежав творчий дорібок Софії Парфанович — письменниці, лікаря і публіциста, гарно ілюстрований знімками із її життя. Ця прекрасно уряджена виставка була вислідом дбайливої солідної праці знаного любителя книги Дарії Бойчук, яка до кінця Вечора піклувалася цими скарбами й давала пояснення. Тут були збірки оповідань і нарисів „Ціна життя", „Інші дні", „Загоріла полонина", „У Києві в 1940 році", „Люблю Діброву", „Чарівна Діброва", великий мемуарний твір „На схрещених дорогах", „Вірний приятель", „Такий він був" — здобув першу нагороду на конкурсі СФУЖО, „У лісничівці" та інші. Медичні праці: „Гігієна жінки", „Правильне харчування", „Овочі, ярини і безалькогольні напитки", „Чоловік та жінка", „Перша поміч і догляд хворого", „Мала гігієна жінки" та інші. Крім цього були величезні книги: протиалькогольні праці, та публіцистичний, літературний і медичний матеріял. Була збірка критичних статтей на твори авторки.

Творчий шлях Софії Парфанович ще не закінчений. Нам відомо про недрукований твір „Серед бурі", який авторка опрацьовує для друку. Докінчує повість для молоді „Карусь і я" та повість з Бойківщини „Старий пан". Знаючи творчу наснагу авторки, сподіваємося, що вони скоро вийдуть у світ, а вона пройде ще довгий і багатий творчий шлях.

Два дні після цього я говорила з Софією Парфанович. Тихий, лагідний голос звучав в телефоні спокійно й щасливо: „так, я почуваюся гарно, хоч фізично розторощена. Цей Вечір мене винагородив за мою довгу працю. Я мала тихе відчуття, що десь моя праця дівається безслідно, як у прірву падає — скільки не працюй, цього не видно. А ось на тому вечері я побачила й відчула, що моя праця була потрібна й не пішла марно. І ті чудові слова лишаться в моїй душі назавжди, і „Грамота" дорога мені, і подарунок буде гарною пам'яткою від колеґ та пригадуватиме чудові теплі щирі серця, що прийшли побути зі мною в той гарний Вечір.

Але головне... я вам признаюсь щиро в одному. Колись я була свідком, як Маруся Бек вручала комусь із визначних людей Ключ від міста Дітройту. Я тоді думала, яка та людина щаслива, що удостоїлась такої великої чести. І ось тепер я його маю".

Марія Гарасевич

Короткі вісті

● **Конґрес т. зв. Світової Федерації Професійних Спілок**, що є під контролею комуністів, відбувався в минулому тижні у Варшаві серед щораз нових вибухів сварок, лайок, сецесій і погроз збоку СССР і його сателітів та Комуністичного Китаю і його прислужників. Під час промови альбанського делеґата, який закинув большевикам, що вони разом з американцями змовляються проти Альбанії, 10 членів совєтської делеґації почали кричати: „хуліґан, хуліґан", — на що альбанець відкрикнув, що вони самі хуліґани. Польські господарі старалися посередничати — без успіху.

● **У Південній Кореї 1.265 американських вояків повінчались з корейками**, а в перших вісьмох місяцях цього року — 771. Однак не всі ті подружжя щасливі: однаково молоді американські вояки, як корейки, до яких вони залицяються, не здають собі справи з життьових проблем і труднощів, з якими прийдеться їм стрічатись. Коли один американський вояк виїхав до ЗДА, залишивши тимчасово в Кореї свою дружину і двох дітей, вона, попавши в матеріяльні труднощі, спалила себе і дітей. Армія й амбасада загострили тепер передумови для видачі згоди на такі подружжя.

Шикаґо, Ілліной

ЮВІЛЕЙ 131 ВІДДІЛУ УНС

В неділю 3 жовтня в залі СУМА відбувся Бенкет з нагоди 10-річного Ювілею 131 Відділу УНС ім. сл. п. Митрополита А. Шептицького при ООЧСУ в Шикаґо, при великій участі членів і гостей.

Привітав гостей і заповідав точки програми інж. Ст. Голяш. Мґр. Головатий, як голова ділового Комітету, відкрив Бенкет і попросив приявних вшанувати пам'ять померлих членів однохвилинною мовчанкою.

В мистецькій частині Бенкету брали участь відомі театральні мистці п. Селепко Лавочка і п. Соломон Глек, гості з Торонта, котрі своїми дотепними монологами і гумористичними д і я логами на суспільно політичні і календарні теми розвеселяли присутніх, за що були нагороджені рясними оплесками.

Для різноманітности їх гумор був переплітаний прекрасними народніми танками, виконуваними юначками і юнаками т а н ц ю в а льного ґуртка під керівництвом балетмайстра Косовського, при СУМА ім. Павлушкова в Шикаґо.

Гурток цей відтанцював добре цілий ряд танків.

Головну промову про діяльність 131 Відділу УНС і про ціль ювілейного бенкету, дохід з котрого йде на фонд Катедри Українознавства при котромусь університеті в Америці, виголосив д-р Кобилецький.

131 Відділ УНС постановив теж причинитися до побудови Катедри Українознавства в Америці, щоб рятувати наші школи і нашу молодь від приспішеної асиміляції і виховати ряд українських педагогів.

Делеґатів з привітами для 131 Відділу УНС представляв і надіслані привіти письмені відчитував тостмайстер інж. Голяш.

Наспіли привіти від Головного Уряду УНС, від Окружного Комітету УНС, Окружної Ради, Дирекції Будинків в Шикаґо, від усіх місцевих Відділів УНС, яких годі тут вичисляти, від ООЧСУ і — його Відділів, від Окружної Ради Союзу Українок і всіх її Відділів, від „Самопомочі", та від ряду українських установ і товариств в Шикаґо.

Спільна вечеря почалася молитвою, проведеною католицьким священиком о. Свищуком. Тут належиться признання і подяка всім паням і панам, котрі причинилися до зготовлення обильної вечері.

Після вечері відбулася фантова лотерія і щасливці виграли цінні предмети, як Історія української Культури, чи різьблені альбоми.

На закінчення Ювілею-Бенкету, тостмайстер інж. Голяш подякував усім присутнім за таку численну участь у бенкеті та усім тим, котрі причинилися до влаштування і до успіху Бенкету-Ювілею!

На фонд Катедри Українознавства зібрано, зискано і зложено під час Бенкету суму 1 554 долярів. Черга на інші Відділи УНС.

Пресовий Реферат (Н. Р.)

Ню Йорк, Н. Й.

ДОПОВІДЬ о. ЦІШЕКА ПРО УКРАЇНЦІВ НА ЗАСЛАННІ

9-го жовтня в Українському Інституті Америки в Ню Йорку мав доповідь о. Цішек. Головний предсідник УНСоюзу Йосиф Лисогір представив о. Цішека, підчеркуючи при цьому ціль циклу доповідей, яким патронує УККА. Ред. Вол. Душник обширніше запізнав присутніх з прелеґентом вечора — о. Цішеком.

З українського національного становища о. Цішек є: істориком-очевидцем трагедії українського народу, найновішим американським свідком московського вбивства народу, свідком, що апелює до сердець розсудних американців, особливо до тих, що ще в своїй наївності і в своїх вигідних наукових кабінетах видумують навіть такі „високо філософічні фрази", як „Беттер ред ден деад", інформує всіх про похід червоного Джінґізхана на підбій волелюбного світу, трагедію уярмлених Москвою народів, в тому й українського, з яким о. Цішек ділив долю і недолю на протязі свого 23-річного перебування в „царстві червоного сатани".

В своїй книжці „Вітз Год ін Раща", яка цього року вийшла другим великим накладом, о. Цішек високо цінить українців. Про геройську поставу українського народу навіть на засланні, в концтаборах Сибіру, Норильську, Караґанді, Воркуті, о. Цішек пише слідуюче: **„Українці ... вони були войовничо релігійні. Вони завзято трималися релігії, як своєї національної спадщини, як своєї традиції. У таборах вони справляли весілля і хрестини. і коли помер один з їхніх лідерів, вони влаштували великий похорон. З хором, що складався із понад 200 співаків, з великим хрестом із квітів й шарфою попереду процесії, вони перейшли через браму й головну вулицю міста, співаючи з глибини своїх легенів — Господи помилуй.**

В своїх спогадах о. Цішек з признанням згадує українських священиків, з якими він був у постійному контакті, і які допомагали йому в місійній праці, в яку то дорогу поблагословив о. Цішека Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький ще в 1940-му році.

На протязі 23-ох років перебування в лапах червоного сатани, о. Цішек працював дроворубом, вуглекопом, автоводієм, робітником у фабриці і в санаторії, механіком, перекладачем, але завжди знаходив час і силу для священичої праці. Повернув до рідного краю ЗДА в 1963-му році.

о. Цішек твердить, що **„Лубянка була тяжкою, але доброю школою. Молитва й любов до Бога, пише він, не змінюють дійсности, але надають їй нового значення".**

В цій „славетній" Лубянці, МҐБісти кількаразово допитували о. Цішека, обвинувачуючи його, що він агент Шептицького, Н і м е ч чини, вкінці Ватикану. На допитах „гостили" його затрутим чаєм і сендвичем, після чого о. Цішек тратитив на кілька днів свідомість. Спрепарований МҐБістами вирок запав, що він „агент Ватикану".

Боже Провидіння допомогло о. Цішекові перенести всі терпіння і звірства МҐБ так, як нашому Блаженнішому Верховному Архиєпископові Ісповідникові Йосифові Кардиналові Сліпому. Оба вони прийшли на Захід, щоб озброїти християнський світ в нову непереможну зброю, яку вони викували в своїх серцях на протязі довгого змагу з безбожницьким московським атеїзмом.

Присутніх було коло 200 осіб, які уважно вислухали доповіді о. Цішека, опісля він відповідав на ряд запитів. І коли автор цих рядків запитав його, чи він припускає, що Слуга Божий Митрополит Шептицький був зліквідований большевиками (отруйний) — то о. Цішек відповів, що такі чутки курсували в ті часи в концтаборах на Сибірі, що большевики отруїли Митрополита.

Роман С. Годіят

ВОТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

Леся Лвовак

ЛИСТОПАДОВЕ

Листопад творили батьки. Ті, які творять, завжди органічно об'єднуються із своїм ділом, і воно стає їхньою невід'ємною частокою. Для батьків Листопад був чимсь таким реальним і таким близьким, як власне серце.

Пізніше прийшли їхні діти. Діти, що вже тільки чуневід'ємною часткою. Для топад від своїх батьків. І, мабуть, діти, а може поети, назвали його Легендою. Вони не могли придумати кращого слова, бож легенда говорить про святощі. Для них Листопад був неначе освяченим...

Коли підростали діти, Легенду про Листопад мусіли звеличувати потайки. Бо це були часи, коли займанець, що розсівся на королівських землях Данила, хотів знищити все, що українське. Займанець хотів, щоб Листопад ніколи не існував. Але цього він не міг осягнути. Як з великого вогню розлітаються на всі сторони іскри, так було з Листопадовим Полум'ям. Іскор, які попали в душі дітей, ворог не міг потушити.

В школі на Перемиській горі діти . дівчатка відзначали Листопад потайки, в його навечер'я. Вони святкували його з таким набожним тремтінням, яке огортає людину під час Воскресної Утрені.

Вони збирались пізнім вечором в окремій кімнаті, вікна якої виходили на інститутський сад, а не на вулицю, де крутилися „шпіцлі". Школа могла втратити „право прилюдности", коли б шкільна влада знала про листопадове святкування.

Вікна від саду закривалося темнозеленими занавісами. І на стіні появлявся — Прапор. Прапор, що мусів зберігатися таємно. І під прапором на стіні жовтіли останні кленові листки й червоніли грона калини...

І тоді промовляла одна з найстарших учениць. Вона розказувала про Листопад батьків. Таким, яким він був, і таким, яким він залишився для дітей. Бо Листопад був дійсністю, а не утопією. А потім всі співали хором про червону калину, що в тузі похилилася. І це була найкраща пісня, яку вони співали не тільки устами, але й серцем. І вірили, що „ми тую червону калину підіймемо", вірили свято...

Коли прийшла друга світова війна, то вивернула корінням вгору ввесь дотеперішній лад. Численні дівчата, які співали про червону калину, пішли слідами батьків, які творили Листопад 1918-го року. Вони сподівалися, що знов вдасться пережити такий день. Що знов дзвони Святого Юра голоситимуть світові про нашу Волю.

Але це не сталося. Багато листопадів прокотилося понад Даниловою землею, і ні один з них був такий, як 1918 року. На землі виросло багато нових відомих і невідомих могилок, в яких лежать ті, які прагнули нового Листопада. А ті, які забрали в далекі країни за морем, принесли із собою велику тугу. І віру, що колись таки прийде — Новий Листопад!

І вони вже самі стали батьками. Діти, які тепер „ідуть в життя", — це вже третє покоління, рахуючи від Листопадового Дня. І вони вже не мали щастя ходити по тій землі, яка зветься рідною, і що по ній колись котив листям вітер Листопадового Зриву.

Про ту землю і про Листопадиву Легенду — вони, на жаль, чули ,мабуть, менше, як їхні батьки. А є може й такі, які не хочуть вже й думати про те, що створили їхні діди.

А ще більший жаль бере, що там „дома", на Перемиській горі, немає вже школи, в якій діти возвеличували б Листопадовий День. І не діється це тепер в ніякій таємній школі. Навіть потайки, навіть при закритих вікнах. Бо тоді там була рідна школа, а тепер там школи чужі. В них, хоч і є рідна мова, та проте чужий дух... І мабуть, немає вже виховниць - опікунок, які надслухували б, чи діти не співають заголосно про червону калину. А втім, хто його знає?

Та одне певне. Хтось мусить докінчити недописаний розділ Листопадової Легенди. Вона житиме так довго, доки на земній кулі існуватиме країна, що зветься наша, рідна, і доки ми зватимем себе українцями...

ШІСТЬ ТОМІВ ПРО МИСТЕЦТВО

Серед видань наступного року, — повідомляє київський часопис „Культура і Життя" з 14 жовтня, — читачі одержать перші томи шеститомової „Історії українського мистецтва".

Головний редактор видання Микола Бажан сказав, що в „Історі" будуть широко й докладно висвітлені історичні процеси розвитку української архітектури, живопису, графіки, скульптури, народного декоративного мистецтва від найдавніших часів і до сьогодні. Останні два томи будуть присвячені мистецтву УССР.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУНЯ

бл. п.

Д-ра ТЕОДОРА БЕЛЕЯ

кол. адвоката в Тисмениці і Станиславові буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА в суботу, 6-го листопада 1965 р. о год. 8-ій рано в Катедрі св. о. НИКОЛАЯ ШИКАҐО, Ілл.

До участи в яких запрошує Рідню, Приятелів і Знайомих горем прибиті:

ЛІДІЯ з ПАНЬЧАКІВ, дружина
ІРИНА ГУБЧАК, донька
БОГДАН, син
ІРИНА з ЛИТВИНИШИНІВ, синова
МИКОЛА ГУБЧАК, зять
ЮРІЙ, ХРИСТЯ, ДІЯНА, внуки

В той день просимо про молитви Товаришів та Знайомих за упокій Його Душі.

Ділимося сумною вісткою, що дня 28-го вересня 1965 р. помер у Львові на 87-му році життя Найдорожчий наш БРАТ і ВУЙКО

ЯРОСЛАВ ЮРІЙ СТЕФАНОВИЧ

Інженер будівництва і заприсяжений мірник, основник і почесний член Українського Технічного Товариства, довголітній редактор Технічних Вістей, основник Т-ва Українських Студентів Політехніки „Основа". Покійника похоронено на Личаківському цвинтарі у Львові.

Горем прибиті:

СЕСТРА і СЕСТРІНКИ з РОДИНАМИ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Борис Дурбак, 2239 W. Walton Avenue, Chicago, Ill. 60622
Тарас Дурбак, 239 21st Street, Irvington, N.J. 07111

Ольга Соневицька

Спогад про молочарський курс на Фраймані

Фрайман, був, може найбільший табір утікачів з большевицького „раю". Велике муравлище людей, що їх нараховували до 8,000 в одному величезному будинку, казармі на передмістю Мюнхену в Баварії.

Хто з нас, колишніх мешканців, не пам'ятає того великого, в одному кутку збомбленого масиву, з трьома злученими з собою бльоками, на п'ять поверхів високого, з вежею на 8 поверхів, похмурого, відгородженого від світу величезною залізною брамою, де постійно поліція переглядала перепустки і пильнувала, щоб хтось чужий, небажаний не попав на велику квадратову площу, що знаходилась по-середині сірого масиву казарм, і не згубився в масі мешканців і соток кімнат.

Як і в кожнім таборі ІРО, так і в нашім життя плило рвучко і шумливо. Люди були різного віровизнання, різної національної приналежности, різного суспільного прошарку, різного віку і різного політичного та партійного наставлення. Тепер, з перспективи двадцятьох років можна дивуватись, як провід табору міг дати собі раду, щоб сяк-так упорядкувати життя.

Наша українська група спершу не дуже численна; прийшла на місце сербів, перенесених до іншого табору. Але згодом число українців зросло, бо приїздили наші люди з інших таборів. Як кожна національна група, так і українці мали представників у таборовій управі. Ми мали свої церкви, свої школи, почавши від садочка. Ми мали театри, оперові (з П'юрком) та драматичні, мали хори церковні і світські, напр. перебував у нашому таборі славний хор „Україна" з диригентом Н. Городовенком. Були балетні школи з В. Переяславець у проводі, були всякі робітні і кооперативи. Кожний користав, як умів, з доброї коньюнктури. Продавши кілька пачок американських цигарок, можна було заплатити за семестр у німецькому університеті і наша молодь використовувала цю можливість.

Управа табору ІРО хотіла дати якесь зайняття безробітній масі і підготовити людей для майбутнього переселення за море. З тією метою організувалися різні курси. І ми, мешканці табору, радо з них користали, бо ану ж придасться, якщо пустять нас за океан; бо хто то може знати, з чого прийдеться жити. Отже були курси кравецькі і роблення капелюхів, торбинок, штучних квітів, курси фризієрські, городництва, управи буряків (бо рознеслася чутка, що беруть до Канади на буряки) і шевські. (Тут мушу похвалитися, що я належала до кращих „студентів" цього курсу і наш викладач п. Івасівка, тепер мабуть десь у Бразилії, хвалив, що скраяні мною верхи дуже добрі").

А вже, коли відкрився молочарський курс, то кляса була повна, битком набита вже першого дня. Це зрозуміло. Нам пригадувався наш „Маслосоюз" у Львові тому, що викладачами курсу були добре знані в Галичині такі знамениті фахівці, як А. Палій, кол. начальний директор „Маслосоюзу", інспектор В. Кушинський, інж. Закоморний, д-р Семків і інж. М. Каплистий. Директором курсу був інж. Е. Филипович, молода, симпатична людина, якого протекції забігали курсанти, щоб при кінцевім іспиті не дуже був гострий і не „спалив при матурі". І чого там нас не вчили! І про породи, раси корів, і про те, котрі з них видатніші на молоко, і про всякі роди маслаш сиру і сметани. Можна уявити собі, як ми облизувалися на таких викладах! Бож, як відомо, харч у таборах у тих тяжких часах не був найкращий, а молочні продукти не легко були доступні... І викладали нам це історію молочарства в світі, і історію нашого рідного в Галичині та багато всяких речей, потрібних для майбутніх молочарів, які повинні були нам придатися десь, колись, як попадемо в інший світ, в інші обставини життя.

Виклади були систематичні і для нас дуже цікаві, як з уваги на викладачів, так і на привабливу тематику. А ще коли нам заповіли, що поїдемо по довколишніх німецьких молочарнях на практичні вправи, то хто ж би не рад був покуштувати при тій нагоді справжнього масла, сиру, чи сметани? Тому то вантажне авто, що його приділило ІРО для курсантів, завжди було повне „студентів" — майбутніх молочарів. І от пригадую собі один такий виїзд з інсп. В. Кушинським у проводі. Рано-раненько, ще й сонце добре не зійшло, їдемо до німецької молочарні, десь за Шлясгайм, де працював молодий українець, що за його вставленням ми поїхали на практичну лекцію. Там показували нам всякі машини, демонстрували роблення масла, сиру тощо. Така практична лекція тривала добрих кілька годин, але ми не нарікали, бо було цікаво, а до того мали присмну нагоду покуштувати свіжих виробів. А що ми, жінки, передбачливі, то не забули взяти з собою так „на всякий випадок" посуду. Ото ж наповнивши її маслянкою та всякими зразками сиру і масла, тріюмфально вернулися до фрайманського табору. Такі екскурсії заохочували нас братися серйозніше до науки, бо „матура" була не за горами, а при кінці червня. Було це, мабуть, весною 1947 року.

Нехай ці рядки спогаду будуть подякою нашим викладачам і організаторам від колишніх курсантів, які ще живі і розпорошені по вільному світі, і привітом для УТГІ з нагоди 20-ліття відновлення авдиторного навчання.

З'ЇЗД ЖУРНАЛІСТІВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

від Українського Конгресового Комітету Америки, д-р Богдан Олесницький від очолюваного ним Товариства Українських Лікарів Північної Америки, ред. Мстислав Дольницький від Союзу Українців Католиків „Провидіння". Леся Храплива від Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, ред. Микола Вайда від Асоціяції Української Католицької Преси в Америці, пані Олександра Костюк з Мінneaполісу, ред. М. Денисюк від Літературного Фонду І. Франка в Шікаґо, який плянує на найближчий рік три більші літературні нагороди, д-р Степан Росоха від НТШ в Канаді (від НТШ в Америці наспів письмовий привіт від його голови проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького) пані Стефанія Бубняк, др Осип Бойко від КУК у Торонті, та інші. Наспіли численні письмові привіти з обидвох країн, як і з інших континентів.

А на кінці було Слово...

Воно, це слово, було й на початку, але в цьому випадку маємо на думці мистецьке слово, що ввійшло в програму спільної вечері між привітами і після привітів. Це слово мали його великі майстри: Микола Понеділок, Леся Лисак та Іван Керницький-Ікер. Микола Понеділок прочитав елегійний нарис „Пісня". Леся Лисак виголосила нарис „Дукачі й пісні", — обидвоє до глибини зворушуючи приявних. Виголошуючи свій нарис, пані Лисак один із цитатів пісні відспівала. Іван Керницький одушевляв слухачів своїми дотепами та гумореcкою „На службі Мельпомени".

Подякою господареві Союзівки — Українському Народному Союзові в особах приявних на вечері його екзекутивних урядовців: гол. предсідникові Йосипові Лисогорої, гол. касирові Романові Слободянові та гол. секретареві Ярославові Падоховї й управителям Союзівки Данилові Слободянові і Володимирові Квасові за влаштування гостини закінчив д-р Стебельський програму вечора, після чого о. ред. Свищук провів кінцеву молитву.

Після вечері продовжувалися товариські зустрічі та розмови, а активні редактори газет відбули окрему нараду.

Служба Божа, продовження і закінчення нарад

У неділю, 31-го жовтня, учасники з'їзду о год. 9-ій рано вислухали Св. Літургії, яку відправив о. д-р Петро Хомин, виголосивши відповідну проповідь. Після Служби Божої була відправлена Панахида за померлих українських працівників пера і борців у Листопадовому Зриві. По відправі продовжувалися дебати і наради. Тим часом. Резолюційна Комісія в складі редакторів: д-р Богдан Стебельський (голова), ред. Мстислав Дольницький (секретар), ред. Роман Ільницький, ред. Стефанія Бубняк, мґр Євген Мастикаш, ред. Василь Софронів - Левицький, д-р Матвій Стахів, ред. Валентин Коваль і ред. А. Драган приготовила текст Спільної Декляраціі, яку, після короткої дискусії, з'їзд схвалив одноголосно. Текст цієї декляраціі буде опублікований внедовзі в усіх органах вільної української преси. Крім схваленої Декляраціі прийнято ще ряд окремих резолюцій та рекомендацій, про які коротко була згадка на початку. З'їзд окремо ухвалив рекомендацію для всіх редакторів, щоб вони використали свої можливості для повної, активної підтримки великої справи творення Українського Католицького Патріярхату, прийнято до відома заклик допомогти в пресі для розбудження покликань до священичого стану та, вкінці, схвалено приготовити відповідну Декляраціі в справі преси і її працівників у поневоленій Україні. З'їзд окремо доручив Президеї вислати до Білого Дому і Державного Департаменту депешу, схвалюючу американську допомогу Південному В'єтнамові в боротьбі проти комуністичної агресії та засуджуючи комуністично - інфільтраційні демонстрації збаламучених одиниць проти цієї допомоги.

З'їзд закінчено в неділю в пополудневих годинах співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Сиракюз, Н. Й.

ДОПОВІДЬ О. ЗІНКЕВИЧА І Я. ГАЙВАСА

Місцевий Відділ ОДВУ — зорганізував дві доповіді, які відбулися 17 жовтня в залі Українського Народного Дому. З доповідями виступили Осип Зінкевич і Ярослав Гайвас. О. Зінкевич доповідав на тему „Молодь сучасної України", а Ярослав Гайвас говорив про „Старе й нове в житті української еміґрації в ЗДА".

О. Зінкевич представив проріз обличчя української молоді в Україні в періоді 20 - 40 років і ширше зупинився над проблемою української молоді в під'яремній Україні під сучасну пору. Цікаві були зокрема місця доповіді, де говорилось про поетів шестидесятників і їхню творчість. Доповідач глибоко проаналізував життя української молоді на Україні і підкреслив, що мимо усіх труднощів і перепон зі сторони режиму українська молодь по геройськи бореться з цим режимом, виходить на бій проти русифікації і творить неоцінені скарби української духовости.

Яр. Гайвас дав релефну картину нашого суспільного, культурного і політичного життя в Америці. Говорив він про незадовільний стан і рівень нашого життя у всіх його проявах, а як причину цього явища подав брак відчуття до всього рідного. Життя наше вимагає сьогодні іншого підходу і стилю у розв'язці важливих питань і до нього не можна підходити з міркою минулого, бо це породжує застій і упадок. Доповіді викликали живу дискусію.

Таких доповідей бажалося б почути частіше.

М. Середович

ДАВАЙ ШОВК!

Нелегко було вирішувати складні виробничі проблеми і нам, українським шовковикам, — передає слова директорки Дарницької шовкової фабрики Галини Єщенкової спеціяльний кореспондент „Літературної України" (часопис з 1 жовтня). — Раніше, років сімвісім тому, ми швидко збували свою продукцію, бо, власне, краму вироблялося не так уже й багато.

І що ж?

— Ми з нетерпеливістю чекали на пленум центрального комітету партії, каже директорка. — Економічне стимулювання — подиктоване життям.

Тепер все, мовляв, ясно, як на долоні. Давай шовк!

НЕ ЗАБУВАЙМО ЇХ!

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вих збірок на Дар Українському Воєнному Інвалідові в ЗДА Суспільна Служба Комбатантів не мала змоги допомагати всесторонньо і вистачально. Тому в цю благородну акцію допомоги повинен втягнутися ввесь український загал, всі наші товариства й організації, зокрема молодечі. Українська громада в ЗДА мусить зрозуміти потреби і долю колишніх українських вояків, учасників збройної боротьби, які дали нам взір, як треба посвячуватись рідній справі. Вони не тільки створили нам бойову славу, вони встановили дороговказ дальшого змагу. Чи ж не повинні ми сплатити того боргу, що його маємо супроти них?

Українська громада в ЗДА найчисленніша і найбагатша, вона легко може збирати на допомогу нашим воєнним інвалідам кожного року не менше як 20 тисяч долярів (досі пересічно було по 10 тис.). Самі ми повинні розв'язати справу допомоги колишнім нашим воякам, щоб грядучі покоління не паленіли за нас соромом. Не багато їх уже лишилося серед нас. Щораз частіше чуємо жалобну пісню - прощання! „Кличуть кру, кру, кру, в чужині умру...". Чи ж бодай тим решткам не спроможемося забезпечити прожитку?

Дотеперішні прибутки Суспільної Служби Комбатантів складалися з пожертв, залежних у першу чергу від настрою жертводавців та доброї волі тих людей, що посвячують свій час на листопадові збірки. Тому ще раз зазначаємо, що допомогою українським воєнним інвалідам повинні більше заінтересуватися наші організації і товариства, щорічно складаючи свої пожертви так, як це робилося до другої світової війни, коли їх враз із пожертвами наших церков подавано в збіркових виказах.

Українські воєнні інваліди мусять відчути повну й щиру опіку української спільноти.

Переведім цьогорічну листопадову збірку на Дар Українському Воєнному Інвалідові під кличами:

— Пам'ятаймо за творців і учасників нашої визвольної збройної боротьби!

— У 47-річчя Листопадового Чину вшануймо тих, що віддано служили Великій Ідії!

ТАРЗАН, ч. 5 522. Непорозуміння.

— Я Тарзан, могутній вояовник! — ревів переможний пан джунґлів. — Нехай манґані про це не забувають!

— Тепер, — спокійно додав Тарзан. — Ви ж мене знаєте, Зомате, — чому ви пробували мене вбити?

— Тому, що ви вбили одного з нас! — прохарчав Зомат. — Ми бачили, як ви це зробили!